

Bugün neler öğrendiğime dairdir.

Taiping isyanını öğrendim. 19 yüzyılda, Qing hanedanı sırasında çıkan bu isyanı devletin yaptığı bürokrasi sınavına 4. defa girip, yine *başarısız* olan biri çıkarmış. Çinli ama Hristiyan Çinli. Hatta kendini *İsa'nın küçük kardeşi* diye tanıtmış. 14 sene süren isyanın hedefi, bağımsız ve modernize bir *semavi krallık* kurmakmış.

Benim de canım bazen bürokrasiden illallah edip isyan etmek istiyor.

Bram Stoker'ın Henry Irving'in asistanı olduğunu ve Oscar Wilde'ı çevresine tanıtan kişi olduğunu öğrendim. Edebiyat ve yayıncılık işlerinin *yetenekliler kabilesi* tarafından yürütüldüğüne dair fikrim kuvvetlendi.

Aeval başlangıcı olan ama sonu olmayan zamanı anlatmak için kullanılıyormuş. *Meleklerin zamanı*. Biz her şeyle beraber meleklerin de öleceğini, hatta Azrail'in de can vereceğine inanıyoruz. Bizde ebediyet sadece Allah'a mahsus. Hristiyan teolojisinde ne çok yarı tanrı var.

İnsanın dünyaya dair algısı 50 ms kadar geriden gelir. Bir saniyenin 20'de biri kadar geçmişte yaşıyoruz.

Musa Bin Meymun hayatının çoğunu Kahire'de geçirmiş. Endülüslü olduğu için orada yaşadığını sanıyordum. *Musa'dan Musa'ya Musa gibisi çıkmadı* dermiş Yahudiler.

Yahudilerin *Yeruşalim Tapınağı* yıkıldıktan sonraki din macerası ilginç geliyor. Önceden tamamen Tapınak merkezli bir dinleri var ve sonra o merkez yok oluyor. Mesela hac tek ibadetken, Kabe'nin yıkıldığını ve bir daha hac yapılamadığını düşün. Bunun altından kalkmışlar.

Günümüzde Kudüs dışında *işgal* hissetmemizi icap ettiren sebep yok, Kudüs de Müslümanlar için diğer iki Harem kadar acı verici değil, çünkü sembolik bir anlamı var ama kimse Kudüs'e haccetmeye gitmiyor. Müslümanların en kötü olduğu zamanlarda bile o derece bir yıkım olmadı, Müslümanlar değişmemekte haklı değil mi?